

דף כח:-כט. נתקל ומפקיר-נזקיו

מהלך הסוגיה

לשון המשנה (כח.):

**”נשברה כדו ברשות הרבים, והוחלק אחד במים או שלקה בחרסיה - חייב.
רבי יהודה אומר: במתכוון - חייב, באינו מתכוון - פטור.”**

רבה:

”מתכוון” - שהתכוון להוריד את החבית למטה מכתפיו, ונתקל ונשברה - חייב בנזקים שנגרמו ממנה.

”אינו מתכוון” - נתקל ונפלה החבית (בלא שרצה להורידה) - לר’ יהודה פטור (על הנזקים שגרמה), ולרבי מאיר חייב (אפילו נפשרה).

אביי (מקשה מברייתא ומסיק): בתרתי פליגי (וכדלהלן):

בשעת נפילה - ”הוחלק אחד במים” - בנתקל פושע: לרבי מאיר - נתקל פושע הוא.

לרבי יהודה - נתקל לאו פושע הוא.

לאחר נפילה - ”או שלקה בחרסיה” - במפקיר נזקיו: לרבי מאיר - חייב.

לרבי יהודה - פטור.

ובפירוט:

”מפקיר נזקיו” - כגון זה, שמסתמא הפקיר את חרסיו אחר נפילה. מ”ד חייב - קסבר בור שחייבה עליו תורה בור ברה”ר הוא, דהוי הפקר; וה”נ הפקר הוא ולכן חייב. ומ”ד פטור - ס”ל שהתורה חייבה על בור ברשות היחיד, שהפקיר רשותו ולא הפקיר בורו; והכא - הרי הפקיר בורו (חרסיו), לכן פטוריו.

בשעת נפילה. ”מתכוון” - שהתכוון לשוברה והזיק בנפילה - חייב.

”אינו מתכוון” - לא התכוון לשוברה אלא להורידה מעל כתפו, ונתקל ונשברה: לר’

יהודה פטור; לר’ מאיר חייב, דנתקל פושע הוא.

לאחר נפילה. ”מתכוון” - התכוון לזכות בחרסים, כלומר שיישארו ברשותו ולא יהיו הפקר - חייב.

”אינו מתכוון” - לא התכוון שוב לזכות בהם - מפקיר נזקיו הוי: לר’ יהודה פטור, לר’

מאיר חייב.

ברייתא - ”נשברה כדו ולא סילקו, נפל גמלו ולא העמידו...”. ברייתא נמי בתרתי:

”נשברה כדו ולא סילקו”: בשעת נפילה - שהזיק בשעת הנפילה, ופליגי בנתקל פושע.

לאחר נפילה - שהזיק אחר נפילתו, וכגון דאפקרינהו, ופליגי במפקיר נזקיו.

”נפל גמלו ולא העמידו”: בשעת נפילה - נתקל הבעלים ונפל, ונתקל בו הגמל והזיק בשעת נפילתו.

לאחר נפילה - שהפקיר נבלתו, אחר שנפל הזיק.

[כ”ח באדר-ב התשס”ה]

¹ ועיין היטב תוס’ (כח:) ד”ה ה”מ.

² עיין תוס’ (כט.) ד”ה אלא גמלו.